

aquell lloc ja descartaria aquest acudit: una roca podria anomenar-se per un ocell per comparació de forma: res d'això en aquest cas: allí s'hi posaran gavines, però no perdus en el mar, ni tal singular moixó.

Ben segur Pla pensa en alguna cosa amb això del «castellar» (¿l'hi somriu alguna Dama Beatriu?) o li tornen coll amunt noms de la Costa Brava com la ben coneguda cala i platja de Tamariu, cf. *Cala des Tramadiu* (que ell posa un poc al Sud d'Aiguablava-Fornells, p. 248, sota Begur; crec que el seu sentit crític el faria somriure incrèdul, com em passa a mi, per la manca de tot pont morfològic i fonètic d'una cosa a l'altra. Un altre (mogut o desenganyat per ell, o per mi?, nota mig extraviada) parlava a Llançà d'«una gavina a l'*empàndriu*» (nota a l'enq. de Llançà (XXII, 103-9): no m'amoïno a esbrinar bé la dada, perquè ja es veu a on tira això: algú digué «la'n desplaçada per una mala construcció», galimatias que es deu interpretar com la variant d'*Emperadriu* 'la Sobirana de l'Imperi'; no «construcció» sinó propagació de la nasal amb la dissimilació *-r - r* consegüent, en *l-*; només si aqueixa variant \**Empel-* constés existent, es podria discutir seriosament la fantàstica idea: un penyal reduït i desert, anomenat per una comparació pomposa, només concebible com la broma d'un bon «plaga» empordanès.

Una altra menys fantàstica fóra suposar que hagués estat comparada a una dona arrupida de genolls, com demanant perdó, penedida: una penitent (cf. *Roca de la Penitenta* en el Montseny etc.); via fonètica practicable des de \**penedriu* > \**penedriu* > *pelendriu* (propagació + dissimilació); un fem. en *-driu* verament inductor, com a creació llatina concebible. Tanmateix desentenguem-nos-en per manca de fonament en fets coneguts o en variants, puix que són massa supòsits les intermèdies ni es coneixen ni tampoc aqueixa formació llatina ni catalana ni és creació gaire versemblant: ll. només *paenitens*, i cat. *-enta*; no es pot esperar més que participi partint d'un verb (que ha estat sempre intransitiu mai susceptible de construcció agent). Doncs, què: ¿per ventura pre-romà o grec com altres noms de la costa del cap de Creus? *Talabre*, *Tavallera*, *Cullaró*, *Pení*, *Cadaqués*, *Policorna*, *Culip*. Horitzó ben clos, per aquesta banda. I la term<sup>9</sup> *-driu* verament orienta cap a una explicació o altra de la banda romànica o catalana. Restem amb el sentit comú: una roca, ha de contenir el mot *pedra* o romànic PETRA: n'ha de ser un compost, en la seva variant *pera* cat. ant. i la toponímia. I llavors sí que la qüestió de forma ve llisquent: «*la Pera (d'en) D.*» amb dissimilació de la *-r-* en *-l-* i la usual contracció. Deu venir de *La Pera d'en Daviu* o d'en *Dariu*. En el fons, tots dos són NPP coneguts. I tots dos amb epònims famosíssims. *Daviu* forma catalana del nom del

profeta i heroi d'Israel té la forma *-iu*, segons, fon. hist., en tants noms de persona medievals,<sup>1</sup> resta com a cognom etc.; variants *Daví*, *Davit*: d'aquest el NL quasi-empordanès del *Riu Davit*, després *Rivadit* > *Revardit*, afl. del Ter. *Dariu* havia de ser la forma normal del nom dels grans reis de Pèrsia: no dubtem que s'usà; i si tinguéssim testimonis a mà, no dubtaríem a preferir-lo a l'altre, com via fonèticament simillíssima: *la pera 'n d'ariu* > *pərəndriju* > *pə̀ndriju*. Només trobo registrat *Dari* en les fonts lexicals, com usat per Eiximenis, i un *Deriu* i un *Driuet* en llistes de cognoms de Barcelona. En rigor tampoc *Pera 'n Daviu* topa amb gaire entrebanc: una dilació *pərəndəbiju* > *pərəndəriu* és ben concebible i llavors ja cau tot *Pelandriu* per si sol; car al capdavant també és versemblant que els bons pescadors llançonencs fessin un capmàs entre els noms dels dos famosos personatges.

<sup>1</sup> *Daviu* en Turmeda i doc. de 1402 (*AlcM*); un antic *Coll Daviu* i cogn. *Daviu* a. 1300 (*DAG*). Un (que deu ser err. de còpia) «*Davin*» per *Daviu* «Perpiniano», un dels pobladors de Figueres, a. 1267, que llegeix Font i Rius (*C.d.P.* p. 465.9): seria aquest empordanès el de la *Pera 'n Dariu* o *-viu* de Llançà?

*Pelavulva*, V. *Palafolls* *Pèl-de-ca*, V. *Pelancà*  
*Pelenxissa*, V. *Perenxissa* *Pelestre*, *-estres*, V.  
*Palestrins* *Pèlics*, V. *Pèleg*

## PÉLLAR i PÉROLA

Noms de dues possessions, antigues alqueries, en el Nordest i el Sud de Mallorca. Es refan ací totalment els articles *Font-Pella* i *Pérola* del vol. I, pp. 147 i 229, que no conduïren a una història coherent d'aquests noms ni a resultats etimològics sòlids ni satisfactoris.

I. *Péllar* pron. *péja*. En el *Rept.* de Mallorca «alcheria *Pellen*» seguida del derivat diminutiu «alcheria *Pellarella*» (Bof. 9, p. 98). En un altre passatge els mateixos figuren en el terme de Petra: «alcheria *Pellar* (*Pilli* / *Pilliar*) i Alch. *Pelliareuja* [lleg. *Pelliareu-lja*] entre els pobladors del terme de Petra, amb 6 i 4 joves, que «est Carroçii» (En Carroç, un dels conquistadors) (Bof. p. 25); i és que els antics termes de Sineu i de Petra, no estaven gaire distingits aleshores, tots dos, sobretot Petra, a la part Centre-Nordest de l'illa. Ho confirma Quadrado, el seu ms. «alq. *Pella* o *Pilliar*, alq. *Pelliareuja*, dimn. de la anterior» (Quadrado, 473).

No hi ha gaire o cap obstacle geogràfic per identificar-ho amb la important possessió moderna *Font-Pella* i l'adjunta diminutiva *Fontpelleta* en el terme de St. Llorenç des Cardassar (creat modernament amb